

مثل لړ - دئیم لړ

9

حکایه لری

دکتر حسن م. جعفرزاده

سرشناسه: محمدجعفرزاده، حسن، ۱۳۵۳
 عنوان و نام پدیدآور: مثل‌لر - دئییم‌لر و حکایه‌لری / حسن م. جعفرزاده
 مشخصات نشر: فرسار (اَرومیه) ۱۳۹۵
 مشخصات ظاهری: ۵۴۰ ص.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۱۱۲-۲۷-۳
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 موضوع: ضرب المثل‌های ترکی آذربایجانی - ایران

Proverbs, Azerbaijani-Iran

۵۹۳۱ ۴۵۸۲ م ۴/۹۱۵۶ NP

۱۶۳۴۹۹/۸۹۳

۴۴۵۱۲۹۵

موضوع

رده بندی کنگره:

رده بندی دیویی:

شماره کتاب ملی:

مثل‌لر - دئییم‌لر و حکایه‌لری

تولایبب شرح ائدن: دکتر حسن م. جعفرزاده

ویراستار: عبدالعلی مجازی «آسلان»

ناشر: فرسار یابین ائوی - اورمیه

صفحه آرای: محمد غریبی

قالبیق تصویری: سعید شیخ بیگلر

بیرینجی چاپ - یای - ۱۳۹۶

بیچیم: رقعی / تیراژ: ۱۰۰۰

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۸۱۱۲ - ۲۷ - ۳

چاپ و صحافی: یاشماق کتاب ائوی

مرکز بخش آذربایجان: آذر شهر، موسسه‌ی ارشاد؛ تلفن ۳۴۲۲۲۲۱۳ - ۳۴۲۲۲۱۱۳

مرکز فروش تهران: انتشارات اندیشه‌نو، انقلاب، مجتمع تجاری - فرهنگی فروزنده، پلاک ۱۰۱

مرکز بخش تهران: یاشماق کتاب ائوی ۰۹۱۹۹۳۸۷۵۲۷

ايچىندە كىلر

باشلىق

صفحه

۲		اون سۆز
۴		سۆز اۇنو

يىرنجى بۆلوم - مىللر - دىيىملر و حكايه لرى

۲۵		آرواد سۆزون باخان كىشى ده آروادى!
۲۶		آتام منە تېشىپ تله ايشينه قارىشما!
۳۱		آتامين اۆلمەگىندىن قورخما، قورخورام عزرائيل قايىمى تانىيا
۳۲		آتى نوخود - كىشىش يىير
۳۶		آج ادامين ايمانى اولماز
۳۶		آچىق آغىز بوش قالماز
۳۶		آخىر يىرى بورادير
۳۷		آدام اولان يىردە ميلچك ده اولار
۳۸		آدام واركى، حيوان اوندان ياخشى دىر
۳۹		آدىن چىخىپ
۴۰		آدىن گتىرمە باس بىلىمە
۴۱		آدىن ھىيت دى، يوخسا منى قورخودوسان
۴۱		آرا دا سنە گ.ئ.ن.ل.م.ك قالار
۴۱		آراندا خرمادان اولدوم يايلاقدا بوغدادان
۴۲		آرشىنى گتىر بىزىنى آپار، چووالىنى گتىر قوزونو آپار!
۴۶		آرواد ائلدىن دىر، اوغول بىلدىن، آرادا دوست تاپىلماز!
۴۶		آرواد، سىن ايچرىدىن مىن ائشىكىدىن ياخشى ائو اۆللوق!
۴۷		آرواد، كىشى ائو گلىندە آلىنە باخار
۴۸		آز اۆلور كۆسور، چۆخ اۆلور قوسور

- ۴۸ آشا-آشا گلدی اوجاق باشینا.
- ۴۹ آشاغی دا اؤتوردوغو دا گۆردوک یوخاری دا اؤتوردوغو دا.
- ۴۹ آش بیشدی هاوا دوشدو.
- ۵۰ آغاجان ائششک- ائششک دن دئ.
- ۵۰ آغاجان بو ایل بیریمیزی ائولندیر، گلن ایل ده داداشی.
- ۵۱ آغاچ توتان باش یارانان چوخدور.
- ۵۱ آغاچ دان دوشمگین گئنلمه یه نه ربطی وار.
- ۵۲ آغلار بئله کی ایله شیبسیز یاخشی ایله شیبسیز.
- ۵۲ آغا اؤزو تۆکوب اؤزوده ایچه جک.
- ۵۳ آغ دینلو آغ دوله در.
- ۵۳ آغزیمی سانس کی قودوغدور.
- ۵۴ آغ قویون قره دیور آنیس ها یثره قویؤم.
- ۵۴ آغی قاردان اوزون دئ.
- ۵۴ آفتالار مسئولو.
- ۵۵ آلا "ایبیش" گیریشدی.
- ۵۶ آلا قارغا شوخ ترلانی بینمیر.
- ۵۷ آلا ق.ج.ب.ه یاردیم.
- ۵۸ آلتی داش اوستو آش گئننه اوغول یاخشی دیر.
- ۵۸ آلاها چوخ شوکور او عاغیللی کیشی نین سؤزونه باخمیم.
- ۵۹ آلاسه آدمی مرد ایله نامرده محتاج قویماسین.
- ۶۰ آلاسه ایسته سه آرککدن ده وئرر، دیشی دن ده.
- ۶۰ آلاسه ایکی بلانی بیر یثرده وئرمز.
- ۶۱ آلاها قوربان اولوم بیر ائوده ایکی هاوا وار.
- ۶۱ آلاسه بو دیل خوشلوغو آلیمیزدن آلماسین.
- ۶۲ آلاسه یازانی پوزماق اولماز.

- ۷۰ آلمانی آت گوۋە، يئره گلینجه يا نصیب يا قیسمت
- ۷۱ آمان- آمان، حمامچی نین آمینا یامان
- ۷۲ آنبار شیریندن گیریز وئردی کربلا شیرینه
- ۷۲ آهای... بیر کنچی... تاپمیشام
- ۷۳ آیرسی آکدی بیز یئدیک بیزده آکک آیری لاری یئسینلر
- ۷۳ آیلیغیمی سالیسان بۇرجا جیره می نییه یئیرسن
- ۷۳ آی میخ میسمارا دۇندرن الله
- ۷۵ آیی بد جان واردیر
- ۷۶ آیی دیر، اؤرد دیر، اریز دیر
- ۷۶ آیی نی وورمامیس دیر س ساتمازلار
- ۷۷ آیی یئلله نیر قابان اوی- ییر
- ۷۸ آر ائلدن دیر اوغول بئلدن، آتلیق داتار داش تاپیلماز
- ۷۸ اردبیللی س. ی. ک. ی. ر سرابلی ج. نما وئردی
- ۷۹ آرمنی بادیمجاننی ساتماق اؤزوده حاج سطر مسجدی قیراغیندا
- ۷۹ آزمه سین آزمه ییم
- ۸۰ آسنگ، آسنگی گتیرر، حیف اؤلسون سنه طویلده کی
- ۸۰ اکینچی لیک (کشاورزی) مهندسی دیر
- ۸۱ اگر بو پیشیک دیر آت هانی، اگر بو آت دیر پیشیک هانی!
- ۸۱ اگر بیلسه چوخ سؤزدور
- ۸۲ اگر توتارسا یوغیرت، توتمازسا دریا قدر ایران
- ۸۲ الحمدلله منیم، ماغلیم باشیمدادیر
- ۸۲ آلی کسگین دردینی آلی کسک بیلر
- ۸۳ امیر بازاری اود توتسون منه بیر دستمال اؤلسون
- ۸۴ اول اۆلدورورلر سونرا باخیرلار
- ۸۵ اول قارداشلیغینی ثابت ائله سونرا ارث - میراث ایسته

- ۸۶ اول يثرىنى قاز سونرا مينارهنى اوغورلا.
- ۸۶ ايامدا بير يول نوروز شنبه دوشر
- ۸۷ ائششك قاپى دا، قىچى دا اؤستونده.
- ۹۰ ائششك گتير پخله آپار.
- ۹۰ ائششگيم اؤلمه يونجا بيتينجه.
- ۹۱ ائشيت اما اينانما.
- ۹۲ ائش كده قالاندان سونرا بير گنجه يا اون گنجه.
- ۹۲ ائل بير اؤلسا، داغ اوينادار يثرىندن.
- ۹۴ ائل باشين قاتماميشام.
- ۹۴ ائل بيل تېل احمددير.
- ۹۹ ائل بيل جابرين كىمى دىر.
- ۹۹ ائل بيل جيندير قىلىن دىر.
- ۱۰۸ ائل بيل دارتيلمالمش دنى وار^{۱۴}.
- ۱۰۹ ائل بيل شفيع - نى نامازا آپاريرلار.
- ۱۱۰ ائل بيل فيل بورنوندان دوشوب!
- ۱۱۰ ائلچى سن يوخسا نكير منكر؟
- ۱۱۱ ايب باشقاسى نين آينه كنجيدير.
- ۱۱۱ ايتيك چتين اولار.
- ۱۱۲ ايت كىمى پشماندير.
- ۱۱۲ ايتلىرى اؤلوب قاب قاشيق لارى باتيق قالير.
- ۱۱۳ ايتين كى دوعادان كنجدى باس داشا.
- ۱۱۳ ايشپختر باشين گتيرميسن يوخسا مظفريه قباله سين.
- ۱۱۴ ايشين يارىسى دۆزلىدى.
- ۱۱۴ ايش ايشى گؤسترير.
- ۱۱۵ ايلانى سيداحمد آلى ايله توتور.

- ۱۱۶ ایلانین آغینا دا لعنت قاراسینا دا.....
- ۱۳۱ ایلانین قویروق یاراسی، کیشی نین اوغول یاراسی یاددان چیخماز.....
- ۱۳۳ ایلانین یارپیزدان آجیغی گلر، او دا یواسی نین آغزیندا بیتر.....
- ۱۳۴ ایندی اولدوق باش - باشا.....
- ۱۳۵ ایندی دۆشدون قوش قددینه.....
- ۱۳۵ انشاءالله پیشیکدیر.....
- ۱۳۶ انشاءالله من.....
- ۱۳۶ امام حسینؑ ور نجه یازیق اولوب کی، «ابیل قره» ده شاخسئی وورور.....
- ۱۳۷ امام صادقؑ سییه «باشماق لارینی دا اوزون ساخلا».....
- ۱۳۷ امامی تیمور اولانین یعمیر ده چنگیز اولار.....
- ۱۳۸ اوتدوق اوتدوق آجدیق.....
- ۱۳۸ اوجاق ایدی پیر ایدی بیزه کسه کسمتین ایتیردی.....
- ۱۳۹ اوردا منی تانییارلار.....
- ۱۴۱ اوردوی همایونی با آن همه شوکت سوپا دند، عار اولدو.....
- ۱۴۱ اوسسوراغین نه ربطی وار قولونجا؟.....
- ۱۴۱ اوسسوران گۆته ده آرپا چۆرگی باهانا اولوب.....
- ۱۴۲ اوسسوروب تغار سیندیریب طلاق دا ایستیر.....
- ۱۴۲ اوغلان قاچین بو قاماندئر او قاماندئرلردن دئیل.....
- ۱۴۲ اوغول او لهسن، اوغول بو سنین ایشیندیر من گۆرورم.....
- ۱۴۲ اوغول آله دوشر قارداش بولونماز.....
- ۱۴۳ اوغول گۆنو سویا وئرمه، وئردین دانیشماغا گلمز.....
- ۱۴۳ او فندی که سیزده دیر تاسماسی منده.....
- ۱۴۶ او قدر ایشیم وار، آرواد بوشاماغا دا اوقتیم یوخ.....
- ۱۴۸ اولار آشیم سویو اولماز باشیم سویو.....
- ۱۴۹ اولماسایدی جهاندا سارساق لار آج قالاردی یقین کی، یالتاقلار.....

- ۱۴۹ اولماسا اونو دا سۆز ائله
- ۱۵۰ او ماراغا باسلىقى دیر
- ۱۵۰ اونو دا اۆزوم بیلیرم
- ۱۵۱ اونو دا اۆزوم موتاللیرام
- اونو کی ددهن ائوینده دلدیرمهلی ای دین بوردا دلدیریرسن اونو کی بوردا
 ۱۵۲ دلدیرمهلی ای دین ددهن ائوینده دلدیریرسن!
- ۱۵۲ اونو گۆر جک اوچارام
- ۱۵۲ ایتمه سین بو خیریلدا ماغی دا وار
- ۱۵۳ اوینادان بئله ری ادا
- ۱۵۴ اۆچ آی مر سن گله ، اۆچ آی سن منی آلالی، رجب، شعبان
- ۱۵۴ اۆستو بزک آلتی بزک
- ۱۵۵ اۆپمه گین یوخ، سنومه گین یوخ ماغیل - ماغیل ائله آجی دیشلمه گین وار؟
- ۱۵۵ اۆز پاپاغینی قوی قاباغینا ارضی ائله
- ۱۵۶ اۆزگه سینى آلدان اۆزوده آلدان
- ۱۵۶ اۆزوم اۆزومه ائله دیم، کولو گۆزومه ائله دیم
- ۱۵۷ اۆزوندن کیچیگه ایش دئ گئت دالیسی
- ۱۵۸ اۆزونو تۆلکو اۆلومونه ووروب
- ۱۵۹ اۆزونو ساخلا یا بیلیر، منی نئجه ساخلا یا جاق؟
- ۱۵۹ اۆز یازدیغینی دا اوخویا بیلیر
- ۱۵۹ اۆکوز بوینون ایمه سه داش غریبلیگه دوشم
- ۱۶۰ اۆلو دوروب مرده شوی یوپور
- ۱۶۰ اۆولادین پیسی ده دده یه خئیر دیر!
- ۱۶۰ اوشاغا دئدیلهر دانیش؛ دئدی گامیش
- ۱۶۱ اوشاق ذیققیل دیر خمیر پیققیل دیر

- باری چال چاخماغینی، تاپیم باشماغیمی..... ۱۶۱
- باشی منیم دۇشو منیم، آلتی دان بئشی منیم..... ۱۶۲
- باشیندا ساریمساق اکه جم..... ۱۶۳
- باغچادا گول لر باجی اوخور بولبول لر باجی / قیچین کوماج یاندیردی کئچر بو
- گۆن لر باجی..... ۱۶۴
- باغیرین سازی اولدو..... ۱۶۴
- بالا منیب دیشم هاردا ایدی کره یئیم!..... ۱۶۵
- بالتا یاراسی ساغالار آما دیل یاراسی ساغالماز..... ۱۶۵
- بئله ائدیرسیز و یان لار دولانان اولمورا..... ۱۶۶
- بئله اوتلامیسان، سانی نر برورن؟..... ۱۶۷
- بئله بۇرکون وار آپار قور بیری یی نین باشینا..... ۱۶۷
- بئله بیر قازانا بئله بیر چوغوندور..... ۱۶۷
- بئله کی، بئل اسیر هئچ زاد..... ۱۶۸
- بئلی قوی بیر آز دا کولونگو گوتور..... ۱۶۹
- بئکار آدامیق اوتورמושوق..... ۱۶۹
- بلکه دیزردی..... ۱۶۹
- بللی دیر کیم سانجیلانیر..... ۱۷۰
- بنی اسرائیل طایفاسی دیر..... ۱۷۱
- بو آغاجدان او آغا جا فرجدی..... ۱۷۱
- بو آیق دان دوه اوشاق ایمیش؟..... ۱۷۲
- بو بیردانا ایکیمیزه ده بسدیر..... ۱۷۲
- بو بیردانا چک قلم..... ۱۷۳
- بو پارچا، کله قندین ده گؤندرئرم گتیرر لر..... ۱۷۴
- بو دا بو دردله اؤلموش..... ۱۷۴
- بودا سنین حاقین حسابین..... ۱۷۴

- ۱۷۶ بورا انشاءالله يئرى دئيل
- ۱۷۶ بوردا بئله ائله سه، گۇر فیتیل بورگ دا نه ائیلر؟
- ۱۷۷ بوردا حسین کورد گیلیفدن گئچدی
- ۱۷۷ بوردان اؤتورسم ائوه گئدر
- ۱۷۷ بورونون ایری لیگینه باخما، توستونون دۆز چيخماغينا باخ
- ۱۸۲ بوستان اولوب
- ۱۸۳ بو سر، بو دا دایى وين خارا باسى
- ۱۸۳ بو سرطه كي، صمد اوتارا، صمدین ننه سی ده ساغا
- ۱۸۳ بوغدان گؤتور ب باقلا ياخير
- ۱۸۴ بو قورد اوله ادى، سر سه قهررد (سرگرد) اولدو
- ۱۸۴ بو گؤنه کیمی اؤیرمه یب اؤیرمه ز
- ۱۸۵ بوندان بئله گؤیدن دوستد، اؤز ائینه دؤش
- ۱۸۶ بوندان بئله ناهاری بیزله یی تیکنا، ائونزده گؤتور
- ۱۸۶ بوندان سونرا آل لرینی اؤز جیب لرینده قالدیر
- ۱۸۷ بونو اؤتورسن هامی دان یئیین گئدر
- ۱۸۷ بونو پولوش ایله یئیرم قالانین بیر- بیر یئیه ییم
- ۱۸۸ بونو دا من قینقیت می شام
- ۱۸۸ بونون توخومون یئر اوزوندن کسنه
- ۱۸۹ بو یانا باخیرام بوغدو او یانا باخیرام ساققالدی
- ۱۸۹ بو یوغونلوق دا دا شیر برنج اولار؟
- ۱۹۰ بؤیوک تۆکه نی، اوشاق ییغار
- ۱۹۰ بیر آز دا سن یی من مویولدا ییم
- ۱۹۰ بیر بئله پیغمبر، نییه بس جرجیس؟
- ۱۹۱ بیر پؤفه بنددیر

- ۱۹۲ بیر دفعه دئ آرمنی یم، هامینی راحتلا.....
- ۱۹۲ بیر دوه دیر هامی نین قاپیسیندا یاتا جاق دیر.....
- ۱۹۳ بیر شهرده گۆردون هامی کور سن ده کور.....
- ۱۹۴ بیر قارغا قیرخ قارغا اولدو.....
- ۱۹۷ بیر قاللاش مین شاهدان چوخ کئف سورر.....
- ۱۹۷ بیر آز دیر، ایکسی چوخ دور، اوچو پوخ دور.....
- ۱۹۸ بیر اولمه ، بیر دیر یلمز.....
- ۱۹۸ بیر ایست سنین حالینا آغلا سین.....
- ۱۹۹ بیز اورانی گجه کچدک.....
- ۱۹۹ بیز اینکدن واز کچدک بیز ده بو ایتی آز دانلا.....
- ۲۰۰ بیز اوچوموزو هارا آپاریرسا؟.....
- ۲۰۰ بیزیم کندلی ایدی عاغلی چاتما.....
- ۲۰۰ بیزیم گلین اوتانار آغزینی یومار، اسی آبار.....
- ۲۰۱ بیلیرسن دئ بیلیرم نییه به حیرسن بیلیرسن.....
- ۲۰۱ بیلمه ین لر بیلن لردن سؤروشسون.....
- ۲۰۳ پاپیللی قوش لار سنین حیط منیم.....
- ۲۰۳ پاخلا نین چوخو آدمای سفتحله در.....
- ۲۰۳ پوخ یئمه یی بس دئیل، هله حدیث ده دئیر.....
- ۲۰۴ پولوم یوخ دور یئر گئدیرم.....
- ۲۰۴ پیشیک اولدور ب گۆز قورخو تماق.....
- ۲۰۵ پیشیک نردبانی بورا گتیریب؟.....
- ۲۰۵ پیغمبر لر شیکسته نفس اولار، داغ گلیرسه من گئدرم.....
- ۲۰۵ تازادان بسم الله.....
- ۲۰۶ تبریزین یایی قیش دیر قیشی قمیش دیر.....

- توكان اۋوزوندور، اما بئش تومنه ساققىز اولماز..... ۲۰۷
- تۆكۈمۈ ياندىرسان حاضر اوللام..... ۲۰۷
- تويوق بىر قىچلى دىر..... ۲۰۸
- جان بالادان شىرىن اولار..... ۲۱۶
- جاوانلىقدا دا ائله بىر پ.و.خ دئىلىدىن..... ۲۱۷
- جددىمىن سودا الى يوخدور..... ۲۱۷
- جىمىلى جىمىلى..... ۲۱۸
- چاتىسى رىشدور..... ۲۱۸
- چايى ئۆرمە مىش، پاچالارىنى چىرمالاما..... ۲۱۹
- چرشاب جىراب ائىلىب گلىب..... ۲۱۹
- چك چنه سىن سفا..... ۲۲۰
- چوخ طاماحلىق آدمى، زىيەتكىدن ده قویار..... ۲۲۰
- چىركە گئىدى..... ۲۲۱
- چىغىرسان دا باغىرسان دا يئىه جم..... ۲۲۱
- حاج آغا دئىه سن ايکىنجى ملك بىزه نىمه يىب..... ۲۲۱
- حاکىم سن كى وارسان..... ۲۲۲
- حامامدا دلى وار..... ۲۲۳
- حساب وار دىنار دىنار بخشش وار تومن تومن..... ۲۲۳
- حضرت خىضرى دا گۆردوم يۆز آلتىن دا پوخون چكدىم..... ۲۲۳
- حضرت عباسا اينانىم، يوخسا خوروزون قويروغونا..... ۲۲۴
- حكيم باشىنى اوزالتىن..... ۲۲۵
- حئىف بو زمى يه..... ۲۲۵
- حلال ائيله بىزى آختارسان تايمانسان بىزى..... ۲۲۶
- حلال زادهلر گۆررلر..... ۲۲۶
- حنىفه حنىجك، سلیمانە دۆدوجك، منه بىر ايپك بورونجك..... ۲۲۸

- ۲۲۸ حجره ده قوللوغونا گلهرم.
- ۲۲۸ حیوان آل آیاغینی ییغیشدیر گئتمه‌لی سن.
- ۲۲۸ خالقا نه قاتیق ینیهرم یوخسا ایران ایچرم.
- ۲۲۹ خالق بیر - بیرینه داها اعتماد ائله‌مز.
- ۲۲۹ خان بیز ایچری دن بوروندوک.
- ۲۳۰ خان منی دیندیردی.
- ۲۳۰ خطا ائله‌دک شریک اولدوق!
- ۲۳۱ خلیفه کیمه‌سیندن باغیشلا بیر.
- ۲۳۶ خوروز کیمی بانا، کاشی قیزیل کیمی سؤز دانیشیر.
- ۲۳۷ خئیر نوبت بیزیمدن.
- ۲۳۸ خیردا حسابدان باشیم بئخ‌ماز.
- ۲۳۸ خیمیر - خیمیر گئت داواملی گئت.
- ۲۳۹ داغ داغا چاتماز اما آدام آداما چاتار.
- ۲۴۰ دامی نین تنیکه سین ده ساخلایانماییرسانی؟!.
- ۲۴۰ داها هئج زاد.
- ۲۴۰ دای نه دئییم؟!.
- ۲۴۱ دایی اوغلونون سوموگون س.ی.ک.دی.م.
- ۲۴۲ دایی زاده‌لیک ائدیر.
- ۲۴۲ دایی-ن دیر گلیب دده مالی بؤلوشمه‌یه.
- ۲۴۳ دئدی یئر یالانی دانیش، گوی یالانی یوخ.
- ۲۴۵ دنگین اونونکو قالب آلاها.
- ۲۴۶ دنگین بیر دفعه ده مشهده گندیب.
- ۲۴۷ دئمه‌سه ایدین ائله تۆکلو - تۆکلو یئیجه‌ک ایدیم.
- ۲۴۷ دئمه‌کندلی ایدی بیلمه‌دی دوشابون دادی یوخ ایدی.

- ۲۴۸ دۈنە حاجى اۋلۇب داا.
- ۲۴۸ دۈنە گۇرۇك ھانىسى مۇھەببەتسىن؟
- ۲۴۹ دۇ قورباغايا عاشىق اولان كىمى
- ۲۵۲ ددەسىن گۇزۇنۇن قاباغىنا گىتىردى.
- ۲۵۲ ددەسىنە كەنە گىتەن اوغۇلدور.
- ۲۵۳ ددەم اۋلۇدۇ بىلىمىم طاعۇندۇن يا زىلزە دىن.
- ۲۵۳ درزى اۋزۇ كۈزەيە دۈشۈدۇ.
- ۲۵۴ دىرا قالىسىنى باغلاماق اولار، اما خالقىن آغىزىنى باغلاماق اولماز.
- ۲۵۵ دىنىيىن گ... تە اچىلدى سىن قىچىن اچىلمايدى.
- ۲۵۶ دىو! موللا سىرالدۇن يورغانى اۋستۈندە ايدى.
- ۲۵۶ دىك نىيە گ... ۋەتەن دىن ايلار.
- ۲۵۶ دىمىر قاپىنىن تاختا قاپى يا ايشى، دۈشۈر.
- ۲۵۷ دورغۇنۇن گىندىر گىلىر.
- ۲۶۰ دوزا گىندىردىن.
- ۲۶۰ دۇز ايدى پىشىك گىلر.
- ۲۶۱ دۇز موروم نىيەلىيىم.
- ۲۶۱ دۇعا ائىلە بوغدا لارىن دارتېلىسىن.
- ۲۶۱ دۇعانىن دىلىگىن ايتىرىب!
- ۲۶۲ دۇن سىن اۋخوماغىن تۈتمۈشۈدۇ، بو گۇن دە مىنىم اويناماغىم دىن.
- ۲۶۳ دۈنكى مۇندەيە يولداشىمدا ھازىردى.
- ۲۶۳ دۈوشانا دىيىر قاچ، تازى يا دىيىر تۈت.
- ۲۶۳ دۈۈلت ادامىدى اۋز ھالقىن ايتىر.
- ۲۶۴ دۈە سى... من سىندىن اۋىرنىدىم.
- ۲۶۴ دۈە كىنى وارىدىر.

- ۲۶۶ دۆھولون سسى اوزاقدان خوش گليز.
- ۲۶۷ دوهيه دنديلر هاردان گليرسن، دئدى: حمامدان.
- ۲۶۷ دۇيان بو رحمتليک کیمی اولار.
- ۲۶۸ ديينه داش ساليبسان.
- ۲۷۰ ديلنچی بيلير داغار جيغيندا نه وار.
- ۲۷۱ ديلنچی ليک چئرگی يئيهن اؤكوز جوتنه گنتمز.
- ۲۷۱ ديلي باش، بلاير.
- ۲۷۲ راويسی چوخ معتبر اس.
- ۲۷۳ رحمت او بيرينه.
- ۲۷۳ رمضان دان چوخ راضی ييق ماه ششم سينده ساخلاياق.
- ۲۷۳ روزی وئرن اللهدير.
- ۲۷۴ زحمت اولماسا پار اوز قاپين دا خيلا.
- ۲۷۵ زمانه حؤكمودور.
- ۲۷۹ زوبانين باشين پوزارسان.
- ۲۸۰ زيرک اولسايدی بيرينده او توتاردی.
- ۲۸۱ ساپی بيزدن دير.
- ۲۸۲ ساخلا سامانی گلر زامانی.
- ۲۸۲ سارابلی دئير "ندراب" دادی، اندرابلی دئير ساراب دادی.
- ۲۸۳ ساققاليميز اوشاق آينه كنجيب.
- ۲۸۳ سامان آلتيندان سو آپارماق.
- ۲۸۴ سربازلار قاجين ممدقلي گلدی.
- ۲۸۵ سرو آغاجی هر آغاجدان اوجادير- اصلی قيتدير بوداغيندا بار اولماز.
- ۲۸۶ سسی صاباح چيخاجاق.
- ۲۸۷ سسينی حل ائتين ايبي سينه ده چاره قيل.

- ۲۸۷ سۈرچە تەك شەشەلەنمەك
- ۲۸۷ سەن آدام اولمازسان.....
- ۲۸۸ سەن ائەلەين فەككەرى مەن دە ائەلەدەيم.
- ۲۸۹ سەن اول گەتت بىر حساب آچ
- ۲۸۹ سەن اوخودوغونو مەن ازبەرم.....
- ۲۸۹ سەن بادام لارى يولوشدور مەن باسەم چووالە قارداش.....
- سەن بىر سۆز دەتتەن مەنەم خوشوما گەلدى مەن دە بىر سۆز دەتتەم سەنەن
- ۲۹۰ غوشا با گلەين.....
- ۲۹۱ سەن توتگەنى پەلەن.....
- ۲۹۱ سەندەن دە ائەلەم ووزومەن دە.....
- ۲۹۴ سەن سەز دىنەين سەلەمى پەلەن.....
- ۲۹۵ سەن قەھەپە گلەيرەن مەن دە سەجەدە، ھاردا بىر - بىرەيمىزى گۈرەجەيەك؟.....
- ۲۹۵ سەن كەي گۈن دە بوردا سار.....
- ۲۹۵ سەن مەنى آق ائەلەسەن مەن دە سەن رازى بىرم.....
- ۲۹۶ سەن مەنەم يەنەمە اولسايدەن داغدا - داغا قارىدەن.....
- ۲۹۶ سەن وئەر كەنەلەنەب - كەنەلەنەمگى اۋز آياغى.....
- سەن وئەيرەن شوردا - موردا - مەن دۆزورم اوردا - سەن مەنە وئەر آت
- ۲۹۷ دەن - مەندەن، مەن دە دۆزورم بىدەن - بىدەن.....
- ۲۹۷ سەن ھەلە قويماق قاشەين گەزلەدە بىل، سونرا او سۆز.....
- ۲۹۸ سەنە نەودباللە ھامى سەندەن ياخشى دەر.....
- ۲۹۸ سەن ياخشى بىلەيرەن يا آلاھەين پەنەمەرى؟.....
- ۲۹۹ سەن ياخشى لىق ائەت آت دىنەزە، بالەق دا بىلەم سە خالەق بىلەر.....
- ۲۹۹ سەنى بورا گەتتەن اۋلسون.....
- ۳۰۰ سەنەن آدەنى پوزارام اۋز آدەمى يازارام.....
- ۳۰۱ سەنەنكى يەنەلەر مەنەم بو ايش دەيەلەر.....

- ۳۰۱سەنن نەیین وار کی؟
- ۳۰۲سۆز بیر اولسا، ضربی گرن سیندیرار
- ۳۰۴سۆزدور دانیشیریق
- ۳۰۴سۆز سۆزدور، قالیب یوزانا
- ۳۰۴سۆز سۆزو گتیرر، آرشین بئری
- ۳۰۵سۆزو س.ی.ک.ی.ر.س.ن
- ۳۰۵سولار یغیش ب سئ اولدو سۆرونو آپاردی
- ۳۰۵سويا وئر ایچ سويا وئر سیچ
- ۳۰۶سیز بیلیرسیز کم سن آلتا، لر ییغمیشام
- ۳۰۶سیزین دالاندا
- ۳۰۷سیزین درجات اجتهادیر مبرندیر
- ۳۰۸س.ی.ش.د.ی.غ.ی.م.پوخ مند اترمک اریدیر
- ۳۰۸س.ی.ش.م.ا.م.ی.ش.اوجاق باشی ویما ب
- ۳۰۹سیلاح لاردا قامچی
- ۳۰۹س.ی.ک.اویناغیندا پول دورماز
- ۳۱۰شاه باغیشلا بیر شاه قولو یوخ
- ۳۱۰شاه خداینده سنینکی سنده منیمکی منده
- ۳۱۰شجاعنین آغزین باغلاماقدان اؤترو دور
- ۳۱۱شعر اوغورلاماق گؤرموشدوک شاعر اوغورلاماغی دا ایندی گؤردوک
- ۳۱۱شؤرونو چیخارتدین
- ۳۱۲شهردار اولاندان حسابا قویموسان
- ۳۱۲شیرین دیلینه، یاخین یولونا، وئردیگین پولونا
- ۳۱۳شیرین جان گل، شیرین جان گئت
- ۳۱۴شیطان آلدادیر
- ۳۱۶صلوات چئورینجه ائششگین باشین چئویر

- ۳۱۶ صبر ائلرم صبير داشى، پارتلادى اۆرگيم باشى
- ۳۱۹ ظولمات داشى دىر، گۆتورن ده پئشمان دىر گوتورمه ين ده
- ۳۲۰ عاغيل تاختاسى اسكيك دىر
- ۳۲۱ عاغىلى نين گمليگيندن گ.ؤ.ت.ون.ون گئئليگيندن
- ۳۲۱ عبدول اۆلندن سونرا بورونو گۆ.ت.ون.ه سوخاجاق
- ۳۲۱ عجله شيطان ايشى دىر
- ۳۲۲ عرق ئر مزه يانديردى
- ۳۲۲ عثمانلى گلنده جوجوقدور، اوروس گلنده ماتيشقا
- ۳۲۳ على. ولي، پيرما
- ۳۲۳ عمامه گۆر ناييش نه چكىر
- ۳۲۳ عم اوغلو ايله عم تيزر نين كبتينى گۆيده كسرلر
- ۳۲۶ عۇمرونون يارىسى ھىردى
- ۳۲۶ عىنالى نين نئجه امامزادا اۆل و غور وارىندان بيل
- ۳۲۷ فوج گئتىدى امامزاده حسنه
- ۳۲۷ قارا كۆپك قاپىدا اولانا كيمى، اوشاق مرجى سى.چ.ا.ج.اق
- ۳۲۷ قارداش دايان، آغلاما گۆرك، آتى سووارماغا ارىر يوخسا دۇيوشه
- ۳۲۸ قارغايا اۆز بالاسى ھامى دان گۆزل دىر
- ۳۲۸ قارىشقا نه دىر كله پاجاسى نه اولسون؟
- ۳۲۹ قازانين اۆلدو
- ۳۳۰ قالخين گلينه
- ۳۳۰ قاميش قويان اولماسا
- ۳۳۱ قانين شوشه يه توتماق
- ۳۳۲ ق.ج.ب.ه.نن اдалارى يادىما دوشدو
- ۳۳۳ قند قورتاردى كى قورتاردى صفى نيه يوزور سوزا

- ۳۳۳ قوجالیق دان دیر.....
- ۳۳۴ قوروتدوم قوروتمامیش.....
- ۳۳۴ قورخولو باش سلامت قالار.....
- ۳۳۶ قوردو اولماسایدی آغاج دا نئیلیردی؟.....
- ۳۳۶ قوناغیوا گۆره اوتاق تدارک انت یا اوتاغیوا گۆره قوناق چاغیر.....
- ۳۳۶ قیرآت دالی ان باسار.....
- ۳۳۷ قیرخ دره نین ، ریون بیر - بیرینه قاتماق.....
- ۳۳۷ قیزیم سنه دئییرم، گل نیم سن ائشیت!.....
- ۳۳۸ قیلنج هامان قیلن دیر، آ فؤل او قول دئییل.....
- ۳۳۸ کارین گونلونده کی.....
- ۳۳۹ کاش اولایدی آما تورش ارلاسی.....
- ۳۳۹ کره - کره دایی یا دا کره.....
- ۳۴۰ کئچدی علی بابا تخته سینه.....
- ۳۴۱ کئچمه نامرد کۆرپوسوندن قوی آپارسین سئل سنی.....
- ۳۴۲ کئچی لر گئدیب داغا.....
- ۳۴۲ کئچی نه دی، قورد یئدی نه دی؟.....
- ۳۴۶ ککلیک دن شاهید اولماز.....
- ۳۴۷ کۆچه یه قار تۆکمگی بس دئییل هله فارسجادا دانیشیر.....
- ۳۴۸ کوزه چی ایتی.....
- ۳۴۸ کؤل باشینا اوچ ادامین.....
- ۳۵۰ کیشی توپوردیونو یالماز.....
- ۳۵۱ کیم کیمه دی!.....
- ۳۵۱ گامیش کیمی سویا یاتیر.....
- ۳۵۲ گتیرمه ییب آپارماز دا.....

۳۵۲ گىرىپ قويمايىسان! گىرسە ايدىن اولاردى
 ۳۵۳ گل توپور منىم اۆزۈمە
 ۳۵۴ گلن يوخ؟ بەشتىن قايسىنى باغلىرام!
 ۳۵۴ گىجە قىزدىردى گۈنۈز اۆلدۈ
 ۳۵۴ گىجەنى ائشكىدە قالماستىن، ائشكىدە قالاندان سونرا، بىر گىجە يا يۈز گىجە
 ۳۵۵ گىندە بىلسە ايدىم اۆز ائويمىزە گىندىدەم
 ۳۵۵ گىندە كاتەم
 ۳۵۶ گۈچ بىرلىكدەدىر
 ۳۵۷ گ.ۇ. گ.رت. بىر توشمىك
 ۳۵۸ گ.ۇ.ت.ون.ىن قاشىندا، گۈزۈن اوجاق باشىندا
 ۳۵۸ گۈرۈن مەن نە چىرىم
 ۳۵۸ گۈدۈش اشدى دوۋاىن تاپى
 ۳۵۹ گۈردۈن قويون، يى قالستىن قىر بويى، سى نىلىرسىن اويون - مويون
 ۳۶۰ گۈز تە (گۈزلە) اۆزۈنۈ اۋغورلاماسىنلا
 ۳۶۲ گۈزۈمدىن پىسلىك گۈرمۈشم سىزدىن يىخ
 ۳۶۳ گۈى مېنجىق كىمدەدىر، منىم گۈزۈم اوندادىر
 ۳۶۳ گېردىكان آغاچى بو يىكەلىكدە، قارىز آغاچى الله اكبر
 ۳۶۴ لالام لالاسى، بىر گۈن اولاسى، بالامىن اوشاچى اولاسى، ايشىن ارغولاسى
 ۳۶۴ لام قۇيۇپ لۈم اۆتۈر
 ۳۶۴ لۈتۈ گۈتۈ ياش گۈتۈرمز
 ۳۶۵ لۈتۈلار قويدولار ياتام سنى يوخودا گۈرم
 ۳۶۵ مال (مال قاراي) داۋارا زىانى يوخدور
 ۳۶۶ ماماغانلى دان سۈرۈشدولار «نىيە ھەن (Hən) (بلى) يىرىنە ھەن (Hın)
 ۳۶۶ مگر قابىز بىر دانادىر؟

- ۳۶۶ من آبی گۆردوم.
- ۳۷۲ من اونو بوغماسایدیم او منی بوغا جاغیددی.
- ۳۷۲ من بو ائوین گلینی یم منه نه فرق ائلیر.
- ۳۷۳ من بو ایشه مات قالمیشام.
- ۳۷۳ من قیزیل وئرمیشدیم آت وئرمه میشدیم، ساغول اونو دا سن وئردین.
- ۳۷۸ من موتالی بوشلامیشام، موتال منی بوشلامیر.
- ۳۷۸ من ناهاریب شور، اسیندا گۆروردوم.
- ۳۷۹ من نارفول، م پول ایسترم.
- ۳۸۰ منه سو چیخماز، کی چۆرک چیخار!
- ۳۸۰ منه قاریز.
- ۳۸۰ منه نه مرندلی سونلر، دیر سانسوز!
- ۳۸۲ من یانارام بالاما، بالام دا یبار، سینا.
- ۳۸۲ منیم چۆرگیمی یئیر، قونشویا تویرر، ولاییر.
- ۳۸۳ من ینمیه جم آما کیمین پایی دیر ازده.
- ۳۸۳ منیم خانلانه ایشیم، سنین بترینی داغیا جاغام.
- ۳۸۴ منیم ددم، سنین ددن یازان قانونون ایچینه سن یازدین.
- ۳۸۴ مورابا (مربا) وار؟ وار آما او غلیظلیکده کی سن ایستیرسن یوخ.
- ۳۸۵ موللا عمی رنگین سارالیب.
- ۳۸۵ موللانصرالدینین بیزووودور، باغی قیریلسا هامی دان یئیین گور.
- ۳۸۵ موللانصرالدین کیمی میندیگینی سایمیرسان.
- ۳۸۶ موللانی باغدان چیخارت، اؤکوز ایله ایشین اولماسین.
- ۳۸۶ میرعباسعلی یوخ یئیر، بیر دانا چۆرک بسی دیر.
- ۳۸۷ میسدی، اوتا قویارسان اولار ایستی.
- ۳۸۸ مین بیر دلایله گۆره.
- ۳۸۸ نجف قلی بگین اون شاهیسی.

- ۳۸۹ ئىلىرىم كىلىمىش لىرىم اۋىرنىپ
 ۳۸۹ نە خان گلىب نە خان گىدىپ
 ۳۹۰ نە خورگىن ادام خورگى دىر نە دە ناخوشلۇغون ادام ناخوشلۇغو
 ۳۹۱ نە دىرىسىندىن خىر گۇردوك نە اۋلوسوندىن
 ۳۹۱ نە، اۋلن بىزوو كىمى اولار
 ۳۹۲ نەم سىندىن ياخشى قارغىش اندىر
 ۳۹۲ نەم، وثر آلى اولسايدى، يىددى ايللىك سرگەسى اولمازدى!
 ۳۹۳ نە دانا يىنمك مشقىندىن دوشدو
 ۳۹۳ نە مەن ارە گىتىمەن، نە مەن اۋلوم!
 ۳۹۵ نىت داشى بى اوغۇرلايانىن الىنە دۇنوم
 ۳۹۶ وار ايدى، اوشا ار يىدىر
 ۳۹۶ وصىتە عمل واجىب دىر
 ۳۹۷ وثرىگىن بىر عباسى پولدىر، دىر سىز ھىز خالچاسى چىخسىن؟
 ۳۹۷ ووردوم اما توتمايدى
 ۳۹۸ ھارالىسان؟ ھەلە ائولنمەمىشم
 ۳۹۸ ھارام وار ھارا گىدىم؟
 ۳۹۹ ھامى اۋلوسونە آغلایاندا مەن دە بو ايتىمە آغلیرام
 ۳۹۹ ھامى دىيادان الى بۇش گىندر
 ۴۰۳ ھامى نىجە بىرى دە مەن!
 ۴۰۴ ھامى نىن يانىندا اوزوم قارا اولسا دا الدن قویانن يانىمدا اوزوم آغىر
 ۴۰۴ ھامى ياتىب جىرتدان اوياق!
 ۴۱۰ ھەر ائششىگىن سۆرن دىئىر «مەن دە مامانلى يام»
 ۴۱۱ ھەر قورولدايان قلیان دىئیل
 ۴۱۲ ھەر كسى اۋز دۈەسىن آختارىر

- ۴۱۲ ھەر كىم شىلەنى يىيىپ، گىلىنلە دە او ياتسىن
- ۴۱۳ ھەر گۆزلىن بىر عىبى اولار
- ۴۱۳ ھەر نە وار، ياغدادىر
- ۴۱۴ ھەردە نە تەرنىرسىن / مەن سەنى اوردا قويدوم / بوردا نە تەرنىرسىن
- ۴۱۴ ھەنچ بىزدە گىلمز
- ۴۱۴ ھلو گل آغ: يما! دىگىن يولداشىمىن كىنا دا گلىسىن
- ۴۱۵ ھلە آياق ئېلىرىن گىزىر
- ۴۱۷ ھلە اوجور
- ۴۱۷ ھلە بىر يىترە گۆيىم گ
- ۴۱۷ ھلە دوغدوغونو بۇيرت
- ۴۱۸ ھلە قورد كىچى نىن بىر شەن يىيىپ
- ۴۱۸ ھلە ھالاسىن دولموسىن! (ھلە ھالاسىن ۋرموسىن؟)
- ۴۱۸ ھمدان اوزاق كرديسى ياخين
- ۴۱۹ ھمشە بىز گۆرۈرۈك، بىر دىفە دە سەن گۆ
- ۴۱۹ ھم كۆتگى يىدىن، ھم فىرنىنى
- ۴۲۰ ھن گۆلرسەن، بىس ئىلرسەن، سەن جواھر كىمى قوش رەن
- ۴۲۱ ھۆنرى وار، ايكى دانا سىنگك آلسىن
- ۴۲۱ ياپىشمىشام بو بۆزۈر گوارىن اتكىندىن، گۆرۈك ھارا آپايرىرا
- ۴۲۲ يا حساب بىلمىرسەن، يا دا قازىق يىتمەيسىن
- ۴۲۳ ياخشى آلبىسان، بونلارى دا تىكدىرسەن سەنى گورر
- ۴۲۳ ياخشى دانىشىرسەن آما كرپىچلىرى آياقلايىرسەن
- ۴۲۴ ياخشىلىغا ياخشىلىق
- ۴۳۷ ياخشىلىغا يامانلىق
- ۴۴۴ ياخشى ھوشون وار، آما حىف قارپىزدا ايشلەدىبىسەن
- ۴۴۴ ياغا دا- ياغما يا دا ئىلە قارا گۆنلو بىزىك

- ۴۵ ياغ ايله شورون قيمتى بير اولان يئردن قاچ.
- ۴۷ يالانچى چوبان.
- ۴۸ يانديردين اوز چيراغىنى سۇندوردون منيم چيراغىمى.
- ۴۸ يئكان بگى.
- ۴۹ يئل گتيرهنى يئل ده آپارار.
- ۴۹ يئنگيم يى.
- ۵۰ ي.دوم دا، داراديم دا.
- ۵۱ يو.ئىنا باخ، قىچىنى اوزالت.
- ۵۱ يوه.رتادال پىخىب قابىغىنى بىنمير.
- ايكىنسى بىوم - علاوهلر (مثل لر - دئيم لر ايضاح لارى)
- ۵۶ آجا ميتت حدر دير.
- ۵۶ آچماريق!
- ۵۶ آخرى لئىلاج اولاجاقسن دا.
- ۵۷ آرانىزا ايت پوخو.
- ۵۷ آدامين سفئهى شاطير اولار، ايتين سفئهى نازى.
- ۵۷ آستا قاچان نامرد دير.
- ۵۷ آش درسى دير.
- ۵۸ آشىغى اومبا دوروبا!
- ۵۹ آشىغى اوينا ماقدان اؤترو يىغارلار.
- ۵۹ آشىغىنى اؤغورلايىبلار.
- ۵۹ آشىغىنى هله چىخارتمايىب.
- ۶۰ آغام على فۇرستى دوشمنه وئريب.
- ۶۰ آلينى آچىق اؤلماق.
- ۶۰ آند اولسون مكهيه، داها بيرده گلهم تكهيه.
- ۶۰ آياغى ايله گليب، باشى ايله گئده جك.

- ۴۶۱ آبی کردو و اردان قاچان کیمی
- ۴۶۱ آرمنی یاخشی دئییر، پول دئیل یوق دور
- ۴۶۱ آلی کسک
- ۴۶۱ آلین حنادا قویدو
- ۴۶۲ اصلی اولماسایدی، کرم داغلارا دؤشمزدی
- ۴۶۲ ائشک قودوخ بالاخ باش / هئج گورموسن یئری یه داش
- ۴۶۲ ائله بیل آلا روادی دیر
- ۴۶۳ ائله بیل آلا سی دیغاسی دیر
- ۴۶۳ ائله بیل اوچر بین دیر
- ۴۶۴ ائله بیل او یون آسغی دی
- ۴۶۵ ائله بیل ایکی قیرانلیغی ایره دیر!
- ۴۶۵ ائله بیل ایمیشی ووروب
- ۴۶۶ ائله بیل باش آپاریر!
- ۴۶۶ ائله بیل پهلوان چایدانی دیر
- ۴۶۶ ائله بیل جعفر صیار نمازی قیلیر
- ۴۶۷ ائله بیل جای دان چیخیدیر!
- ۴۶۷ ائله بیل درویش کاساسی دیر!
- ۴۶۷ ائله بیل زکات کئچی سی دیر
- ۴۶۷ ائله بیل شاپادان قولودور!
- ۴۶۸ ائله بیل شق التمر ائدیب
- ۴۶۸ ائله بیل فاب دان چیخیدیر!
- ۴۶۸ ائله بیل قاچاق نبی دیر
- ۴۶۸ ائله بیل گواهیر آبی سی دیر
- ۴۶۹ ائله بیل مرند اؤلوسودور
- ۴۶۹ ائله بیل ننه سی دیشلیک بیشیرمه ییب

- ۴۶۹ ئالە قورخور، جىن بېسىم ئالەدان قورخان كىمى
- ۴۶۹ ئالە كئچل دئىيل، قاتماغى يىرە تۈكۈلە
- ۴۷۰ ئال يايلاغا دا ياندى، قىر قىر ايندى اوياندى
- ۴۷۰ اى داد بېداد اردبيل
- ۴۷۲ ايكى قيرانلىغى دۆشودۇ
- ۴۷۳ اينىنە دۆشوبدور
- ۴۷۳ او اولماسين بو اولسون
- ۴۷۳ ارحو اغين اۋىرنەمەمىش يىرغالانماغىنى اۋىرنىب
- ۴۷۴ اد دووار سىن بو دووار منىم
- ۴۷۴ اوسسور ب ايسى
- ۴۷۴ اۋلن من ايسىم
- ۴۷۵ اوزون يول ق.ج.ب.سىد
- ۴۷۵ بو دا اولدو ميرزە على كىرە
- ۴۷۵ بو دا دئەسن قورو بىگلىدىر
- ۴۷۶ بورا دا سو يولو اولدو
- ۴۷۶ بۇركلىرى دىيشىك دوشوب
- ۴۷۶ بورنو يىللەنىپدىر
- ۴۷۶ بوغدا يىئىب، جنتدن قوولوب
- ۴۷۷ بوغون ياغلايىب
- ۴۷۷ بو قرە او قرەلرە بنزەمز
- ۴۷۷ بىر ساققا يوز اشىغى جىزىقدان چىخاردار
- ۴۷۸ بىزىم گۆبگىمىزى بورا كسىلر
- ۴۷۹ بىلر هاردا سىنە ووروب، هاردا قىنداب ايچەجك
- ۴۷۹ پارسنگ آپاير
- ۴۷۹ پرىخ اتىر

- ۴۸۰ پ.و.خ يئىدىم كله يى
- ۴۸۰ جۆتۈنە بىر ساققا بس دىر
- ۴۸۰ جلدىندىن چىخىپ
- ۴۸۱ جىم اۆلدۈ
- ۴۸۱ چومىلمىرىنچە ھۆر تىمىر
- ۴۸۱ چىراغ اۆز دىيىنە ايشىق سالماز
- ۴۸۲ چىراغ توسە سو چىكىم
- ۴۸۲ حالواسىن اىسى گلىر
- ۴۸۲ حامام سويو ابلە دوش توتور
- ۴۸۳ حق ايله باطيل بىر آراسى دۇرد بارماق دىر
- ۴۸۳ حق گلىنچە ناحق ئىدى
- ۴۸۳ حۇكم آوار سويو دوشوب
- ۴۸۴ خالقا يار گىندلى نار گلى، بىزە كور دىر ار گلى
- ۴۸۵ خردىل پالانىنا دۇندۇ!
- ۴۸۵ داش - داشا دىرناق داشا سىز ساواشا بىز تاشا
- ۴۸۵ دايسى آغزىندان اۋىوب!
- ۴۸۵ ددەم منە كور دىيىپ ھەر گلىنى وور دىيىپ
- ۴۸۶ دۈە اۋستە بوۈە سانجىر
- ۴۸۶ دۈەسى اۋلمە يەنەن، قارا وئىس يادىنا دوشمىز
- ۴۸۶ ساققانى قورقوشوملايىپ
- ۴۸۷ سالىپ چىخماق
- ۴۸۷ سىر باز نە بىلىر ھىيوا كالدېر يا يىتتىشمىش؟
- ۴۸۸ سىنىكىن يىكى، مىمكىن اۋىناداق
- ۴۸۸ سولارى بىر آرخا گىتتىمىر
- ۴۸۸ سول د.ا.ش.ش.را.غ.ى.م.ا.
- ۴۸۸ سووواق دا چىخار

- شېبە آتى دىر ۸۹
- شەشە ساخلاماق ۸۹
- شعورلو اوشاق پوخوندان بللەنر ۸۹
- شېبە، يەكشەنبەنى قاباقلير ۹۰
- عزرائيل جانين آلمانغا قورخور ۹۰
- عثمان كۈينگى ائله ييب ۹۱
- عنالى قىزىلى دىر ۹۱
- ئالاقىماق ۹۱
- ئىشقادىر ۹۲
- فيلان كىيىن بىر سو دا تولامبار دامىندا ياندى ۹۲
- قاتىردان سوروشىرلار «دەن كىم دىر؟» دىدى «نەم آت دىر» ۹۲
- قارىشقا شىلاق آتتى، دىيىن قىچى باتدى ۹۲
- قوورماسى باسىپ ۹۳
- قىزارا- قىزارا اۋلىك، سارالمىدان بىر شى دىر ۹۴
- كەچل باشىنا دۈولت قوشو قونوبدى ۹۴
- گەنجى اۋلدى، اروادىن سۈزو قورتارمادى ۹۵
- كۆردووارلى، لاي دووارلى ۹۵
- گاھ نالا دوپور، گاھ مىخا ۹۵
- گەندىب مەندە تماشى دىر گەندە ۹۵
- گەنجە موللاسى ۹۶
- گۈلەز- گۈلەز، گۈلەندە دە تۇشت قاباغىندا گۈل ۹۶
- گ.ۇ.ت.و ايله قابىي آچماق ۹۶
- گۈزلىرى آلچى آتير ۹۶
- گۈلاب آلماق ۹۷

۴۹۷	 لېهيه سو باسماق
۴۹۷	 ماتي مئىخاناسى
۴۹۸	 ماماغانلى، كىشى سینه دئدى «اوشاغىمىزىن آدينى نه قوياق؟»
۴۹۸	 ماماغانلى كىمى هم وورورسان، هم ده آغليرسان
۴۹۹	 مسجد قاباغى دیر آغیر گل
۴۹۹	 موسالى ايتى قوردان اولار
۵۰۰	 ناخيرا قودىغ قاتما
۵۰۰	 نؤكرين - سالكریم
۵۰۰	 واما مىقلى حاز
۵۰۱	 هامى اؤزونو بينير، وه دى بىنى
۵۰۱	 هامىنى بزر، اؤزو لؤت گرى
۵۰۱	 هر آدى سلیمان، قوش دىلى بیلیم
۵۰۱	 هله آلى نین دالى - قاباغىنى تانىمیر
۵۰۲	 هله باشى آحد داشىنا دیمه ییب
۵۰۲	 هله بورنو جیر یلما ییب
۵۰۲	 یاخا باغلاماق
۵۰۳	 یارالى بارماغا ایشه مز
۵۰۳	 یالانچى پهلوان دیر
۵۰۳	 یا هرات دا، یا یئر آلتدا
۵۰۳	 یئددى یارپاق
۵۰۴	 یئل یومورتلاسى
۵۰۴	 یووانین ترلانى دیر
۵۰۵	 قايناق لار

اۇن سۆز

ليسه دۇورونده تەسۋيل تەننەيغيم زامان اوشاقلىق عالمينده نىچە فارس مىثلى نين يارانما كۆكونو توپلامىدىي و سىنلار ھميشە تۆركجە آتا سۆزلىرى نين كۆكلىرىنى توپلايىپ آچىقلاماق آرزوسىدا ايديم. نىچە آي بوندان اول بو قۇنودا ايكي توپلو آليمه گلدى، بيري «آتالار سۆزلىرى كۆكو و مىنايى» كتابى، او بيري ايسه «آتالار سۆزلىرى نين كۆكلىرى» (PDF).

بو ايكي دولغون و ذيرلى كتابى ھوسلە اوخودوق، ايلار اول ائشيدىب يادداشيمدا قالان بعضى مىثل ايلە دئىيىمين يارانما كۆكونون يىغىنى بىش گۆردوم و بىللەلىكلە بو مجموعەنى حاضيرلاماغا ماراغيم داھا دا آرتدى.

آرازين گونئىينده آذربايجان مىثلر و دئىيىملىرىنى توپلايان نونا، رين ساىي چوخلۇغونا رغما، مىثلر ايلە دئىيىملىرى كۆكلىرىنى آچىقلايىپ ايدىنلاردا توپلولار سادەجە آد آپارديغيم كتابلاردان عبارتدير. البته «امثال و حكم آذربايجان» - (ع.ا. مجتهدى)، و «امثال و حكم» - (ع.ا. دىخدا - كيمى مىثللىرى توپلايان كتابلاردا آراسىرا بعضى آذربايجان مىثللىرى يا دئىيىملىرى كۆكلىرىنە اشارە ائدىلميشدير، اما بو قونويا حصر اولان كتاب سادەجە آد آپارديغيم ايكي مجموعەدير.

بىللەلىكلە مىن دە يادداشيمدا اولان و ائشيدىب - اۆيرىندىكلىرىمى توپلاماغا باشلاديم ائلە كى كتاب بيتن گۆنلر بو قونودا، رضا بگ ھىراز واسطەسى ايلە رحمتلى رضا

غفارىنن آل يازمالارى دا آليمه چاتدى. رضا غفارىنن آل يازمالارىنى ساھمانلايىپ رضا ھىرامزىن ھىمتى ايله www.rezahamraz.com سايتىندا نشر ائتدردىم. او زامان بو مسالەھە داھا اطرافلى ياناشىپ آد آپاردىغىم و ديگر اثرلر دە فرقلى روايتلرى دە قايناق وئرهك توپلويلا علاوه ائله دىم. عىنى حالدا مثللر ايله دئيملر يانيندا چاغىمىزدا يارانان - البته محلى اؤلچودە ياغيىن اولموشسا دا - كۆك آيدىن اولان بعضى دئيملر يىمىزى دە كىتابا آرتىردىم. ائله كى آلىنيزدە كى - ۴۵۰ دىن آرتىق دئيم و مثل كۆكونو آيدىنلادان - بو مجموعه حاضىرلاندى.

سون سۆن وظيفە اولاراق كىتابىن يارانماسىندا، سىنە دىتەرلر سىنە وارقلان راولرە، ھابىمە كىسى گۆزدن كىچىرن استاد «عبدالعلی مجازى» يە و اۇن سۆز يازارى حۇرمەتلى رىئازىگ مازا درىن شوكران لارىمى بىلىندىرەك اىستىرم.

حسن م. جعفرزادە

تبرىز - ياز ۱۳۹۲

تبرىز - ياي ۱۳۹۵